

Upośledzenie umysłowe:

Według definicji WHO: istotne obniżenie ogólnego poziomu funkcjonowania intelektualnego, oraz trudności w zachowaniu przystosowawczym, występujące przed 18 rokiem życia. Znane są przypadki nieuleczalne.

DSM IV: definicja niedorozwoju umysłowego wg Janusza Kostrzewskiego:

Niedorozwój umysłowy charakteryzuje istotnie niższy niż przeciętny ogólny poziom funkcjonowania intelektualnego, któremu towarzyszy istotne ograniczenie w zakresie funkcjonowania przystosowawczego przynajmniej dwóch spośród następujących zdolności przystosowawczych:

- porozumiewanie się
- troska o siebie
- sprawności społeczno-interpersonalne
- kierowanie sobą
- zdolności szkolne
- wykonywanie pracy
- organizacja czasu wolnego
- troska o zdrowie i bezpieczeństwo

Kryteria brane pod uwagę:

- wartość ilorazu inteligencji (niższy o dwa odchylenia standardowe)
- zachowania przystosowawcze (przynajmniej dwa muszą wystąpić)
- wiek (musi się wydarzyć przed 18 rokiem życia, jeśli później, to mówimy o otępieniu)

Stopnie nasilenia niedorozwoju umysłowego wg WHO od 01.01.1968r. :

- norma
- niższy niż przeciętny
- lekki
- umiarkowany
- znaczny głęboki

Stopnie upośledzenia umysłowego na podstawie ilorazu inteligencji:

- dziecko w normie intelektualnej: 100-85
- poziom niższy niż przeciętny: 84-70
- lekki stopień upośledzenia umysłowego: 69-55
- umiarkowany stopień upośledzenia umysłowego: 54-40
- znaczny stopień upośledzenia umysłowego: 39-25
- głęboki stopień upośledzenia umysłowego: 24-0

Osoby zaliczane do kategorii inteligencji niższej niż przeciętnej:

- osoby o dobrej sprawności intelektualnej lecz zaniedbane pedagogicznie (np. ze środowisk ubogich kulturowo)
- osoby posiadające parcjalne deficyty poznawcze: dobra sprawność intelektualna, problemy z czytaniem i pisanem mimo dobrego wzroku i słuchu
- osoby ze spowolnionym tempem procesów poznawczych
- osoby ze słabo wykształconym myśleniem pojęciowym
- osoby, które mają utrudnione myślenie przyczynowo-skutkowe

Osoby zaliczane do kategorii lekkiego upośledzenia umysłowego wśród dorosłych:

- poziom intelektualny na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 12 roku życia
- poziom dojrzałości społecznej na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 17 roku życia

Osoby te mogą samodzielnie funkcjonować.

Osoby zaliczane do kategorii umiarkowanego stopnia upośledzenia:

- poziom intelektualny na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 8 roku życia
- poziom dojrzałości społecznej na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 10 roku życia

Osoby zaliczane do kategorii znacznego stopnia upośledzenia:

- poziom intelektualny na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 5-6 roku życia
- poziom dojrzałości społecznej na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 7-8 roku życia

Osoby te nie mogą samodzielnie funkcjonować. Wymagają opieki i troski.

Osoby zaliczane do kategorii głębokiego stopnia upośledzenia:

- poziom intelektualny i poziom dojrzałości społecznej na poziomie prawidłowo rozwijającego się dziecka do 3 roku życia

Ogółem jest 2-3% osób upośledzonych umysłowo. Wśród nich wyróżnia się:

- 89% stopień lekki
- 6% stopień umiarkowany
- 3,5% stopień znaczny
- 1,5% stopień głęboki

Przyczyny upośledzeń:

– w stopniu lekkim:

41% przyczyny nieznane

26% zaniedbania środowiskowe, brak stymulacji

12% choroby wczesnego dzieciństwa

11% czynniki dziedziczne, genetyczne

10% urazy mechaniczne i psychiczne

– głębsze upośledzenia

uszkodzenia w budowie komórek